

KLAVESSIINI AINEKAVA

Tasemeeksamite nõuded, omandatavate tehniliste ja muusikalis-väljenduslike võtete kirjeldus ning näidisrepertuaari loetelu

I aste

Õppe-ja kasvatusesmärgid

Õpilane:

- on omandanud esmased pillimänguvõtted (õige keha, käte ja sõrmede hoid);
- on omandanud algetadmised noodikirjast;
- arendab muusikalist eneseväljendusoskust ja laval käitumise kultuuri;
- mõistab iseseisva töö tähtsust;
- oskab end muusikaliselt väljendada ja kasutada lihtsaid artikulatsioonivõtteid (*non legato, staccato, legato*);
- arendab loomingulist mõtlemist ja on saanud julgustust improviseerimiseks ning omaloominguks;
- on omandanud oskuse käituda oma pilliga heatahtlikult ja hoolivalt.

Õppetöö sisu

- 1) Koostada lihtsaid harjutusi nn “ühes positsioonis”, koostamine võiks olla algul õpetaja poolt siis koos õpilasega ja hiljem juba õpilase enda poolt.
- 2) Heliredelid duur ja moll (ühe sõrmestusega): C/a, G/e, D, d, g, c kaks oktavit. Duurid lahku, mollid otse. Akordid koos pööretega *legatos* ja *staccatos*, kromaatileine heliredel. Põhikolmkõlade mäng (ühes valitud meloodilises seisus: I, IV, V, I)
- 3) Õpetaja juhendamisel loodud sekventsidsid ja lihtsamad Hanon'i harjutused.
- 4) Etüüdid või etüüdilaadsed palad tehniliste oskuste arendamiseks.
- 5) Erinevate karakteritega lihtsamad palad.
- 6) Polüfoonilise iseloomuga palad.
- 7) Lihtsate laulude üles otsimine instrumendil ja nendele saate (põhikolmkõlade näol) mängimine (ka kaasalaulmine).
- 8) Noodist mängimine (*Prima vista*)

Tasemeeksami nõuded

1. C/a, G/e, D, d, g, c helistikest üks duur ja üks moll koos kadentsidega (ühe valitud meloodilise seisuga) komisjoni valikul, *basso continuo* harjutused, 4-5 ettevalmistatud sekventsides vähemalt kaks sekvents komisjoni valikul ja lihtsam *prima vista* ülesanne.
2. Kaks erineva karakteriga (või tehnilise võttega) pala, millest üks oleks (soovitavalt) 20. või 21.sajandi autorilt.
3. Üks polüfoonilise iseloomuga pala.
4. Üks pala, milles on kaks erinevat karakterit (lihtsamad sonatiinid).

Tasemenäide:

Henry Purcell - Menuett

Anonymus - Muzette

Ester Mägi - Hiir hüppas (tsüklist „Üheksa pala C ad Fis“ (1993, originaalis klaverile)

William Duncombe - Sonatiin

II aste

Õppe-ja kasvatuseesmärgid

Õpilane:

- täiendab jätkuvalt erinevate mänguvõtete baasi;
- õpib järjest rohkem muusikat lugema, kirjutama ja kuulama;
- arendab pillikõla kuulamist ja selle kujundamist;
- arendab edasi harjutamise algtõdesid: regulaarsust, mitmekesisust, iseseisvust;
- arendab muusikalist eneseväljendusoskust ja esinemisoskust (erinevad pillid, saalid jne);
- omandab vajalikke teadmisi ja oskusi uute palade terviku tajumisel ja õppimisel;
- omandab oskusi ansamblimängus;
- arendab muusikalist taju kontserte kuulates ja neid arvustades;
- omandab teadmisi klavessiinimuusika mitmekülgsusest.

Õppetöö sisu

- 1) Tehniliste oskuste arendamine: helistikud (C/a, G/e, D, A, E, d, g, c) kolm oktavat ja lahku. Kolmkõlad (*legatos*), kadentside kirjutamine (erinevates meloodilistes seisudes) ja peast mängimine, kromaatile helireedel.
- 2) Õpetada õpilast oma keha tunnetama ja vabastama, otstarbekohaselt rakendama. Jälgida pidevalt keha, vältida pingeid ja valesid asendeid.
- 3) Etüüdid või etüüdilaadsed palad tehniliste oskuste täiendamiseks.
- 4) Alustada tööd teostega, mis esindavad eri ajastuid, stiile ja ülesehitust; on erinevad tempolt ja karakterilt sh erinevate tantsuvormidega tutvumine – *allemande, courante* jne
- 5) *Prima vista* arendamine s.o. sujuv, peatusteta ja kuulmiskontrollile alluv.
- 6) Koosmusitseerimine (ansamblimäng) s.h. tublimad alustavad esimesi samme ka orkestris *basso continuo*ga kaasamängimisega.
- 7) Muusika loomine, improviseerimine, seadmine, vaba saatmine.
- 8) Polüfoonilise muusikaga tutvumine alustades kaanonitest, imitatsioonidest, rahvalaulude töötlustest, polüfoonilise faktuuriga tantsudest, mis on heaks ettevalmistuseks mitmehäälsel muusika edaspidisel omandamisel ja mõistmisel. Jõuda kindlasti J. S. Bachi loominguni.
- 9) Suur tähelepanu fraasi ja muusikalise mõtte kuulamisele ja väljendamisele.
- 10) Vähemalt ühe pala iseseisev õppimine lähtudes seni omandatust ja vastava loo iseloomust, tempost ning dünaamikast.
- 11) Orgaanilise ja tervikliku mängustiili omandamine s.t., muusikalised väljendusvahendid tulenevad teose sisust ning realiseeruvad vastavalt mängija teosest mõistmise, siiruse, vahetuse ja õigete tehniliste võtete kasutamise kaudu.

Tasemeeksami nõuded

1. C/a, G/e, D, d, g, c helistikest üks duur ja üks moll koos kadentsidega (kolme erineva meloodilise seisuga) komisjoni valikul, *basso continuo* harjutused, 4-5 ettevalmistatud sekventsides vähemalt kaks sekventsi komisjoni valikul ja lihtsam *Prima vista* ülesanne koos transponeerimisega.
2. Kaks erineva stiili ja karakteriga lühivormi (pala), millest soovitatavalt üks oleks 20. või 21.sajandi autorilt. (Üks esitatavatest teostest võib olla ka ansamblilugu).
3. Polüfooniline teos.
4. Suurvorm (näiteks sonaat, fantaasia, süit).
5. Lisaks eelnevale võib õpilane esitada ka omaloomingulise pala.

Tasemenäide:

Johann Sebastian Bach - Prelude in C (HTK I)

Georg Friedrich Händel - Fughetta in C

Antonio Valente - Il ballo dell'Intorcia

Raimo Kangro - Vana tants

Georg Philipp Telemann - Fantasia in D

III aste

Õppe-ja kasvatuseesmärgid

Õpilane:

- on võimeline iseseisvalt toime tulema uue nooditeksti kooskätega omandamisel (v.a. polüfooniline tekst, mis vajab veel õpetaja kaasabi);
- suudab üles näidata teadlikkust ja võimet ennast juba pisut jälgida ning õpetaja poolt ülesantut õigesti harjutada;
- on võimeline teose omandamisel pakkuma juba omapoolseid muusikalisi lahendusi;
- on valmis valima ja otsustama selle üle, milline muusikaline teos või stiil talle meeldib;
- suudab mängida erinevates tempodes;
- on võimeline vabalt kasutama muusikalisi väljendusvahendeid (artikulatsioon, dünaamika);
- suudab oma mängu teatud määral jälgida ja analüüsida samuti märgata vigu;
- omab oskusi koosmänguks, ansamblipartnerite kuulamiseks;
- omab fakte ja oskab analüüsida oma oskuste põhiselt muusikakultuuri sündmuseid ja persoone;
- oskab tajuda ja selgitada omandatavate teoste muusikalise ehituse põhielemente ja teose tervikut.

Õppetöö sisu

1. Õhkkonna loomine, milles õpilane tunnetaks oma iseseisvust ning õpetajal oleks rohkem toetav, suunav ja julgustav roll.
2. Erakordselt suur tähelepanu õigete tehniliste võtete ja kehahoiu omandamisele.

3. Oluliselt suurem rõhk tehnika ja virtuoossuse arendamisel ja kujundamisel mängides hulgaliselt palu erinevate tehniliste võtetega.
4. Duur- ja moll- heliredelid kolm oktavat ja lahku. Kadentside kirjutamine ja mängimine (I, IV, K64, V, V7, I) erinevates meloodilistes seisudes. Kolmkõlad, akordid, kromaatile heliredel.
5. Suurt tähelepanu teoste analüüsimisele, iseseisva analüüsi oskuse kujundamine.
6. Aruka ja läbimõeldud harjutamise väljakujundamine, iseseisva tööhulga suurendamine.
7. Improvisatsiooni, rahvamuusika, transponeerimise ja õpilase soovi korral ka omaloominguga tegelemine.
8. Õpilase suunamine sisukale ja vahetule musitseerimisele tuues esile tema omandatud oskused ja intellektuaalsuse.

Tasemeeksami nõuded

1. Tehnilised nõuded:

1. Ettevalmistatud heliredelid (ühe sõrmestusega) koos kadentsidega erinevates meloodilistes seisudes, mida esitatakse komisjoni valiku kohaselt.
2. Ettevalmistatud *Basso continuo* harjutused, mis esitatakse komisjoni valiku kohaselt.
3. *Prima vista* ülesanne, mis vastab raskusastmelt tasemeeksami II repertuaarinõuetele ja selle transponeerimine.
4. Ettevalmistatud sekventsidsid (vähemalt kuus), mida esitatakse komisjoni valiku kohaselt.

2. Õpilane kujundab koostöös õpetajaga mitmekülgse, vähemalt 15 minutit kestva kontserdiprogrammi, mis sisaldab erineva stiili ja karakteriga heliteoseid erinevatest stiilidest klavessiinimuusikas. Vähemalt üks esitatavatest teostest peab olema suurvorm - sonaat või süit. Programm peab sisaldama ka tänapäeva muusikat.

Õpilane võib ühe osana lisaks eelnevale esitada ka omaloomingulise pala.

Tasemenäide:

Johann Sebastian Bach - Prelüüd ja Fuuga F-duur BWV 856 HTK II

Thomas Morley - Alman

Claude Balbastre - La d'Hericourt

Béla Bartók - Hommage a J.S.B, Wechselnder Takt

Ettevalmistatud **improvisation** - Canario in d

Johann Sebastian Bach - Kontsert klavessiinile A-duur I osa *Allegro* BWV 1055